

EPERJESI LAPOK

SÁROSMEGYE S VÁROSAINAK TÁRSADALMI S GAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.
Az eperjesi „Széchenyi-kör“ és a „sárosmegyei gazdasági egyesület“ közlönye.

Szerkesztői iroda:

főutca, 203. sz. a.
Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadóhivatal:

Az Eperjesi Népbank helyiségeiben, főutca 203. sz. a.
Ide intézendők az előfizetések, hirdetések s a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben hához küldve:
Egy évre 5 ft — kr.
Félévre 3 " " "
Negyedévre 1 " " "

Hirdetéseket elfogad: Haasenstein és Vogler Budapesten és Bécsben, G. L. Daube m. Frankfurtban.

Hirdetési díj:

háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyilttér minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadtatnak el.

A karácsonyfa!

A gyermekek remény- és örömnapja. — Oh istenem, be kevés lehet, és mi sokkal nem lehet a kicsinyeket kielégíteni! A szegény ember gyermeke boldognak érzi magát, ha egy 10 kros bábut, egy bádoggardocskát, s hozzá egy-egy gyapotos bárnykát kap; ellenben ismertem gróffit, kinek egy nagy terem volt berendezve játékszerekkel megrakott polczokkal, s ezen fiu végre már nem gyönyörködött egyébben, csak ha egy automat, lovat, medvét, szőlő kajácsot, vagy ilyesmit kapott Párisból.

Magyarország ki- s beviteli statisztikai kimutatásai, melyeket a kormány, vagy egy éve, hogy kiadott, az bizonyítja ugyan, hogy folytonos emelkedésben vagyunk. — múlt szeptember havában (legnagyobb búzakivitel) szinte 22 millió slussal. — de ha számba vesszük azon összegeket, melyek a vámvonalakon nem ellenőriztetnek, azon 48 milliót, melynek 1/4-ed részét kamatokul fizetjük a külföldnek, azon 33 milliót, mit quótának nevezünk, a melyből vajmi kevés kerül vissza! beh kevés marad, ha csakugyan marad, a legbővebb termésű években is tetleges mérlegnyereségül!

Valódi nyereségül nekünk csak azt kell tekintenünk, a mit magunk készítünk, a miért pénzünk ki nem vándorol más országok élelmesebb, józanabb, takarékosabb, szorgalmasabb népek zsebeibe. S itt ismét, meg ismét azon tere jutottunk, melyet minél ritkábban kellene elhagynunk, a honi ipar terére.

Igaz ugyan, hogy a karácsonyi és újévi ajándékok összes ára, melylyei évente adozunk a külföldnek, alig haladja meg a félmilliót; de bármit is tudunk bármiben megtakarítani tulajdon munkánk által, az, és csakis az, tiszta nyereség. Alkalmazzuk ezen elveket a karácsonyi és újévi ajándékokra.

Azt hívünk, hogy azon nagy áldozat, melyet ns. Bártfa városa felajánlott, a midőn 10, gyermekjátékok készítő családot ígért maga költségén megtelepíteni és fentartani, hogy meghonosítsa falai közt ezen iparágat, melyből Németföldön egész vidékek élnek — azon állapotba helyez bennünhet a közeledő karácsony napján, kisdedeinknek már honi játékszereket nyújthatni: de nem az ő hibája hogy az országos ipari felügyelő mindedig nem segítette fel ígérete beváltására. Nézzünk hát széjjel, mivel kedveskedhetünk a kicsinyeknek és nagyoknak, a mi a haza határában belől készült?

A szülők, testvérek, rokonok barátok valjon mit szoktak általánosan e célra összevásárolni? Többnyire értéktelen csebecbeesét, szükségtelen tárgyakat, miknél gyakran találgatni kell, hogy mire valók; a sok összegyűlt lomhoz új lomot, mely a házban csak helyet rabol, lábatlankodik; női piperét — csak nem sóvári csipkét,

— gyönyörűen festett szöveteket, mikből még csak papírnak való foszlányok se válnak stb. stb. S mit szoktak legkevésbé bevásárolni ily alkalmi ajándokokul? oly tárgyakat, melyek maradandó becsűek: könyveket, műtárgyakat, melyek a tudást növelik, az ízlést képesítik, a szellemet fejtik, gazdagítják, az erkölcsi hajlamot tovább nemesítik, a mellett kicsinyeknek és nagyoknak s a fejlődő ifjúságnak sok örömet is okoznak.

A nagy német birodalom minden városaiban az új évi ajándékok napján megelőző hetek a százele gyárak és kereskedések legjobb napjaikhoz számíthatnak, különösen a könyv- kép- zeneműkereskedőknél. Van Lipcsében egy nagy könyvkereskedői cég, Lörenz, — melynek újévi üzlete, egész Amerikába nyúlván, meghaladja a félmilliom márkát.

És mi nálunk? Mi nálunk ritka, ki nyitja meg a könyvkereskedés ajtaját e ezéle. Pedig hál istennek van a magyar irodalmi termékek közt már bőven válogatni való, legyen az tudományos, bármely szakmába vágó könyv, regény, költemény, útleírás, imakönyv, képzőművészeti tárgy, gyermekek számára készült színezett képes- vagy olvasókönyv stb. stb. Jeles költőink s egyéb szellemi hősök maradandó becsű diszes sőt pompás kötetekben kiállított munkái érdemesek díszíteni az előkelő nők salonjaik asztalait, melyeken ritkán találhatunk egyebet, fénykép albumoknál. Fűszerezzük hát anyagi ajándékainkat szellemi adományokkal, legalább keverjük a külföldieket honiakkal, mert a magyar irodalom már rég nem szorult idegen sajtókra.

B. J.

A magyarságot és népnevelést terjesztő egyesület köréből.

A magyarságot és népnevelést Sárosmegyében terjesztő egyesület megalakulván, működését már is megkezdette s a november hó 6-án tartott igazgató-választmány kimondotta, hogy az egyesület a mozgalmat tisztán társadalmi uton s az egyesület tagjaihoz intézendő megkeresések útján indítja meg s hatósági közegek csak kivételesen kéretnek fel a közvetítésre.

Tekintve, hogy az egyesület még csekély anyagi erővel rendelkezik, a főszű egyelőre kisdedovodák felállítására fektetett, s a kezdeményezés elsősorban oly helyeken eszközöltetik, hol ez irányban lépések már is tétettek, vagy a szükséges alapi feltételek megvannak.

Kimondotta továbbá az igazgató-választmány, hogy egyelőre az eredménydús működésre megkivántató talaj előkészítésére, a szükséges adatok beszerzésére szorítkozik.

Kisdedovodák felállítására tervbe vétetett elsősorban Kis-Szeben sz. kir. városban, Nagy-Sároson, Hétháron, Soóváron, Berzevizén, Zborón, Kurmán, Szvidnikén, Sebes-Kellemesen, Sirokán és Somoson mint nagyobb és job módú községekben melyektől a kisdedovoda felállítására esetére joggal anyagi áldozatok is várhatók, s felkérte Ribossy József, Francsek Dezső, Lesko István, Kalmár Tivadar, Berzevizy Tivadar, Toszt Károly, Dessewffy Pal, Úsz Antal, gr. Wengerszky Győző, Hedry Bódog és Plaveczy József, miszerint magokat az

ügy iránt érdeklődőkkel érintkezésbe tévén, értesítsék az egyesületet nem bir-e az illető község bizonyos alappal a kisdedovodára, nem volnának-e hajlandók egyesek vagy a község a kisdedovoda felállításához áldozatokkal járulni és ha igen, miből állanak azok, továbbá hajlandó-e a község vagy más a felállítandó kisdedovoda részére alkalmas szobát, a kisdedovonó részére lakást, az épület fűtésére szükséges fát és világítást, ingyenesen szolgáltatni.

Felkérte végre a fent jelzett egyeleti tagok, miszerint egyuttal a f. é. végéig javaslatot tegyenek az ovoda felállítása czéljából teendő további lépések iránt.

Felkérte P. Szathmáry Károly, ki az egyesület iránti meleg érdeklődésének már is kifejezést adott, miszerint az egyesületet értesíteni sziveskedjek azon feltételekről, melyek alatt több, ha nem is végzett de tisztességes, vallásos, magyarajku ovonó az egyesület rendelkezésére állana.

Tekintve továbbá, hogy Duka Tivadar, Londonban élő hazánkfiu, egy Dukatalván, mint szülőhelyén felállítandó magyar nyelvű népiskolára 5 egymásutáni évre, évenként 100—100 forintot bocsátott az egyesület rendelkezésére Bánó György egyesületi tag ezen iskola felállítására iránti módzatok bejelentése, s a szükséges adatok beszerzésére felkérte.

Körlevelet intézett továbbá az egyesület a hazai törvényhatóságokhoz, hasonló egyesületek alakítására híván fel azokat, kikérte a kormány, egyházi főhatóságok, iskolák és hasonczélú egyletek támogatását, aláírási felhívást intézett a hazai pénzintézetekhez s nagybirtokosokhoz melyeknek eredménye már is látható, a mennyiben a papai takarékpénztár 50 frttal az egyesület alapító tagjai sorába lépett, s az ő- és törökkanizsai takarékpénztár 5 frtot küldött be az egyesület részére, a szabóesi takarékpénztár igazgatósága pedig a segélyt kiltatásba helyezte.

A f. hó 4-én tartott igazgató-választmányt kelemesen lepte meg Bánó Józsefnek, az egyesület elnökének levele, melyben a választmány tudomására hozta, hogy a m. kir. vallás- és oktatásügyi miniszter ő nmsága az egyesület hathatós pártfogását és támogatását kiltatásba helyezte, s az egyesület a miniszter ur biztató ígéreteért s az egyesület iránt tanusított jóakarataért köszönetét nyilvánította.

Felkérte továbbá a választmány Sárosmegye közönségét, miszerint a községeket közös pásztor tartására utasítsa, a mennyiben megyszerte tapasztaltatik, hogy a tankötelesek a tavaszi idő beálltával szüleik által a marhalegeltetésnél igénybe vétetnek, s így nemesak a tanulást teljesen elhanyagolják, de teljesen elvadulnak, a népnevelés kiszámíthatlan kárára.

Az „Erdei lagnál“ felállítandó Petőfi- emlék-oszlopra befolyt adományok kimutatása.

Az „Eperjesi Lapok“ mult heti számában nyugtázott összeg: 44 frt 20 kr.

1. Az azóta beérkezett 1. számú íven adakoztak: Tahy Mihály (gyűjtő) 1 frt, Matyasovszky Tamás 5 frt, Berzevizy Tivadar 1 frt, Kray István 1 frt, Ghillány József 1 frt, Péchy Zsigmond 2 frt, Bujanovics Sándor 1 frt. Összesen 12 frt.

2. A 13-ik számú íven adakoztak: eperjesi Bankegyelet (gyűjtő) 5 frt, Schmidt Gyula 1 frt, Kösch Frigyes 1 frt, Tritsch Béla 1 frt, Radvány Kálmán 1 frt. Összesen 9 frt.

3) Az 5-ik számú íven adakoztak: Nagy-Sárosi műmalom (gyűjtő) 5 frt, Bielek László 2 frt, Ferdinkó Béla 1 frt, Raisz Viktor 1 frt, Reich Ignác 1 frt, Fábry Lajos 1 frt, Amrein József 1 frt, Pochor Ulászló 1 frt, Balogh István 50 kr. Nebentührer József 50 kr. Tóbert Antal 50 kr. Reich Eülöp 50 kr. Összesen 15 frt.

4. A 6-ik számú íven adakoztak: Szebló János (gyűjtő) 1 frt, Hannel Zsigmond 1 frt. Összesen 2 frt.

5. A 4-ik számú íven adakoztak: Bancsó Antal (gyűjtő) 1 frt, Herfurth József 1 frt. Összesen 2 frt. — Ezen adományokat a kiküldött bizottság nevében hálás köszönetének kifejezése mellett nyugtázza az „Eperjesi Széchenyi-kör, magyar irod. szakválasztmányának jegyzője. Eperjesen, 1882. decz. hó 6-án.

Vida Aladár, s. k.

Eperjesi Széchenyi-kör.

Az „Eperjesi Széchenyi-kör“ magyar irodalmi szakválasztmányának f. é. novemberhó 29-én tartott házi estélye alkalmával Kollár Berta úrhölgy szavala mely érzéssel Petőfi „Álmodtam szepet s gyönyörűt“ című költeményét. Ezután Irányi István úr tartott felolvasást ily cím alatt: „Visszaemlékezések az 1848—49-iki szabadságharcra.“ — Általánosan tisztelt és kedvelt felolvasónk a szabadságharcban jelentékeny szerepet játszó, előadása rendkívül érdekes volt, már a közvetlenségét fogva is, mely azt mintegy áthevítette. Felolvasásában a Szokoly Honvéd-Albumában megjelent „Budavár ostroma és bevétel“ című czikk több adatát is helyreigazította, a hallgatóság viharos eljenzései közben beismervén, hogy az említett czikkben Hernádi Gyula név alatt előforduló hős, ki Budavár fokára első tüze föl a nemzeti lobogót, ő maga vala. — A felolvasás mély benyomást tett a szép számú hallgatóságra.

Ugyanezen szakválasztmány f. é. december hó 6-án tartott házi előadásán Balpatak József úr szavala Petőfi „Csokonai“ című költeményét oly hatással s eredetiséggel, hogy a szép számú hallgatóság óhajára ismét az emelvényre lépett s Petőfi „Pató Pál úr“ cz. költeményét szavala el. Ezután Lasztkay László úr ismertette Thaly Kalmán történetírónk nagy művét: II. Rákóczy Ferencz ifjúságát. Bevezetésképen fölolvastó igen helyesen járt el, midőn a megelőző kor eseményeivel ismertette meg a hallgatókat s azon körülményekkel, melyek az illető kornak jellemző szolgálatnak; mire a Rákóczy nemzetség családfáját, I. Rákóczy F. jellemzését s végre II. Rákóczy F. gyermekkorát hallottunk érdekesítően s valódi lelkesedéssel előadva. — Ezen szép tárgyú felolvasást f. é. december hó 13-án fogja Lasztkay László úr folytatni.

Arany János emlékezete.

(Irtá s az eperjesi Széchenyi-körben felolvasa Léray István.)

Voltak ugyan pillanatai, mikor az ifjuság szertelen vágyai őt is elragadták, mikor a szeszély letéritte igazi utjáról, mikor azt hitte, hogy oly pályán is babért arathat, melyre éppen nem temt s így félre csapongott, rövid időre letért utjáról, de jó szelleme csakhamar visszaadta őt önmagának, visszavezette hűtlenül elhagyott igazi ösvényére, melyet később aranyakkal volt behintendő. Szóval észretért a tévedt szellem; s e félrebillenést jóvá teendő szakít a szertelenséggel; a nyugalmas élet édes ölébe hajtja le fejét. Anyjának halála, az atyját ért súlyos csapás kijózanítják költőnk. S bár e helyzetében is, majd mint tanító, majd mint írónk, majd mint szülővárosának aljegyzője — nem tekintve hivatalos teendőit, — jóformán meddő pangásban folynak napjai, olykor mégis ki-kivillan szellemi szikrája. Pest, majd Bécs látása — bár rövid időre — tágitja tapasztalati körét; boldog házassága elégtelenséggel tölti be a poros aktákkal bibelődő lángleket. Egyhangúság, — hanem e mellett munkásság jellemzi szerény életét. Tanulja a német, francia, angol nyelveket, mert szomjas lelke tágasb kör, hatalmasabb szellemek után sóvárog. Haller, Gvadányi, Péczeli, Csokonai magyar, majd Ovid, Horác, Vergil római költők tejesztik, érelik benne a teremtő geniumot. Fejlesztí különösen az a kor, mely Magyarország történetében korszakot alkotó. Széchenyi István gróf messiásszerű szavai már ekkor nemcsak fölverték a magyart átkos lethargiájából, hanem az általa hirdett eszmék megerlelődték, a magyar faj izmosodni kezdett; a régi avult kor, fendalis maradványai széthulladoztak; a szabadság, egyenlőség, testvériség európai hullámverései nálunk a csendes átalakulás medrében simultak el; Magyarország jövődjét Széchenyi után a költők eufhuziasmussal hirdették; irodalmunkban lázas tevékenység lép előtérbe; a Kazinczy s mások által inaugurált görög-római-német idealizmus, az általános emberesség rideg elve kiháló félben van; és bár Vörösmarty, Czuczor s mások lyráján a hazafias érzelmek, a jövődjé nagysága, a régi dicsőség helyébe a jövő dicsősége szokatlan hévvel zendülnek meg; a hatás még sem egyetemes. A művelt osztály lelkesedik értők, de a nép csak részben bámulja őket, mert hisz Arany és Petőfi feltűnéseig, bár régebben is fölismerték a népies érzelmek, gondolatok és forma jogosultságát a költészetben, de mind csak kísérletezés, nem pedig öntudatos meggyőződés volt. Nem csoda! A nép kincsei még mindig lenn heverték a bánya sötét üregében. Arany János volt az, ki Petőfivel egyetemben leszállott ama sötét bányába, kikutatta a

dús ereket és napfényre hozta a drágábbnál drágább gyöngyöket.

Arany volt az, ki az igazi művésziest oly összhangzatba hozta a valódi népiessel, mint azt előtte s utána mostanig senki sem tette s tán a messze jövődjében soha senki sem fogja is tenni. Méltán mondja róla Greguss, hogy műveit „nemzeti zamat, ritka alakító erő, mélység és sajátos nyelv teszik kedvessé. A kifejezéssel csak játszik, mely majd kemény és erős, mint a vihar, majd gyengéd, mint a nyári szellő. Arany költeményei a nemzeti önértéket ápolják és erősítik, mert azokat a nép hagyományából, erkölcséből szövi s annak eszméleti körébe építi.“

Az imént esetelt politikai átalakulások, a magyar nemzet felébredése, alkotmányos jogainak kivívására irányzott törekvései, a nép felszabadítását célzó magas eszmék mindmégannyi tényezőzők Arany János jelzett irányára nézve. A kor kétségkívül nagy hatással volt lantjára. A magyar nemzetiségnek minden ízében hatalmas érzése, melyet a kor rendkívüleg ápol, visszhangja Arany költői művészetének. A nép szokásait, nyelvét, teljesen ismeri, érzelm- és gondolatvilágába be tudja magát egészen élni, melyek mind legfinomult alakban jelennek meg lantján. Petőfi a lézas fejlődés praegnans kifejezője, Arany a nyugalmas nemzeti érlelés egyik biztos intőzője.

De tekintünk vissza az egyszerű szalontai jegyzőre Szilágyi István corrector társaságában, kinek tudományos munkássága s aratott irodalmi sikerei buzdítólag hatnak a szerény ifjura; mint olvassa ennek becses könyvtárából — sokszor ráérszakolva — az ujkor kiváló íróit; mint hányják vetik meg a mi akkori irodalmi viszonyainkat; mint buzdul neki Szilágyi, de különösen a megyei követválasztások alkalmával nagy mértékben tapasztalt visszaélések, corruptió behatása alatt és bár csupa időtöltésből megírja „Az elveszett alkotmány“ című komikus eposzát hexameterekben, mely, bár azt jegyezte még rá Vörösmarty: Nyelv, verselés olyan, mintha irodalmunk vaskorát élők, a Kisfaludy-társaság pályázatán mégis 25 drb aranyt nyer. Hanem e műve, bár a költői hivatás kétségtelen jeleit hordozza magán, a politikai bizonytalanság miatt nem ragadja meg ugyan érdem szeriut a nagy közönség figyelmét, hogy két év múlva annál nagyobb feltűnést keltsen. Megírja Toldyt, melyet az imént nevezett társaság az eredetnél nagyobb jutalomban részesít. Toldy egyszerre hír szárnyaira veszi szerzőjét és a paloták fényes termeiben ép oly kedvesen fogadott vendég gyanánt üdvözlök, mint a szalmafedeles kunyhók egyszerű szobáiban. „Arany a magyar házak beszélgető társa, az ösidők regelője, a régi dicsőségnek és gyászának hárfájává“ avatja magát. Az igénytelen jegyző egyszerű falusi laka egy varázsütésre a világ középpontjává lesz. Költők, írók sietnek a múzsa fölkeztjének üdvözlésére. Petőfi rajongó ömlengéssel tárja fel előtte hódoló szívét:

Toldy írójához elküldöm lelkemet
Meleg kézfogásra, forró ölelésre!
Olvastam költőtárs, olvastam művedet,
S nagy az én szívemnek ő gyönyörűsége.

Ha hozzád ér lelkem s meg talál égetni:
Nem tehetek róla, te gyujtottad úgy fel!
Hol is tehetél szert ennyi jóra, ennyi
Szépre, mely könyvedben csillog pazar fénynyel?

Ki és mi vagy? hogy így tűzökádó gyanánt
Tenger mélységéből egyszerre bukkansz ki.
Más csak levelenként kapja a borostyánt,
S neked rögtön egész koszorút kell adni.

Dalod, mint a puszták harangja, egyszerű,
De oly tiszta is, mint a puszták harangja,
Melynek esengése a rózsákon keresztül
Vándorol s a világ zaja nem zavarja.
(Folyt. köv.)

Külömfélék.

A magyarságot és népnevelést Sárosmegyében terjesztő egyesület központi igazgató-választmányra felkéri mindazokat, kik ezen egyesület ideiglenes választmányától aláírási iverket nyertek, miszerint azokat, — bármilyen eredmény éretett is el rajtuk — legkésőbb f. év végeig okvetlenül beküldeni sziveskedjenek.

A vörös-kereszt-egyesület sárosmegyei választmányára, főispán ur ő mltgának elnöklete alatt f. hó 17-ikén d. u. 5 órakor a megyei kisteremben értekezletet tartand.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter, dr. Sztehlo Gusztáv szerződéses kincstári orrost a soóvári kir. főbányahivatalhoz bányaróssá nevezte ki.

A helybeli kereselyező-egyesület e napokban tartotta meg rendes évi közgyűlését. Dr. Schmidt Gyula úr az egyesületnek sok évi buzgó elnöke ezen tisztségről a közgyűlés sajnálatára visszavonhatlanul lemondván, egyleti elnöknek Urbán Gyula úr választott meg. Választmányi tagokul a mult évek választottak. Legfontosabb a közgyűlés azon határozata, melynek értelmében a jégcsarnok felépítése kimondatott s a választmány megbízást nyert, hogy a kivitel módozatait behatóan tárgyalván, azokra nézve terjesztszen elő kimerítő javaslatot.

A kivándorlások ügyében összeült orsz. enquete ezen, kivált reánk nézve annyira fontos kérdés tárgyalásánál a megyénkbeli viszonyokat nem részesítette eddig kellő figyelemben. Főispán ő mltga ennél fogva megyénk több kiválóbb bizottsági tagját értekezletre hívta meg, mely a teendőket iránt tanácskozni fog.

Új városi polgar. Dr. Feibstein Márk orvost városunk közgyűlése a polgarok sorába vette fel.

Bunkó Vincze szatmári nemzeti zenekara f. hó 12. és 13-án helyben hangversenyt rendezend.

Az eperjesi kisdud-nevelő-egyesület gyermekertje javára Fadygas Etelka úrhölgy f. hó 16-án az egyesület magyar-utcai díszes helyiségeiben hangversenyt rendezend. Nem szenved kétséget, hogy közönségünk Fadygas Etelka úrhölgy nemes fáradozásait az élvezetesnek ígérkező estélyen való tömeges megjelenésével támogatni fogja.

Reformen.

In unserem Vaterlande rüftet es zu Reformen von tiefeingreifender Bedeutung. Es wird namentlich an maßgebender Stelle deutlich empfunden; daß unser Anspruch auf europäische Civilisation noch immer nicht vollständig begründet ist. Es ermanget noch auf manchen Gebieten derjenigen Institutionen, welche die hochgesteigerte Cultur der weltlichen Länder als lebensnothwendig erkannt. Insbesondere ist es die Justizpflege, sowol was den Civil- als was den Criminalprozeß anbelangt, welche reformirt zu werden am allerdringendsten benöthigen. Die Deficientheit und Mündlichkeit des ganzen Civilverfahrens, diese juristisch wie civilatorisch einzig vernünftige Einrichtung des Prozeßes, sie ist freilich, trotz aller Enquäten und Commissionen und Studienreisen, noch immer nur ein frommer Wunsch. Die Papier und Schreibewuth des canonischen Prozeßes — sie hat uns noch immer in ihren Banden; und es wird leider noch lange dauern bis wir das im freien Worte auskämpfen werden, was heute nur durch endloses Geschreibsel zu Tode geschrieben wird. Aber auf dem gleichwichtigen Gebiete des Criminalprozeßes wenigstens scheint es Fortschritt geben zu wollen. Scheint es, sagen wir, — denn freilich ist noch so vieler Wille noch keine That. Die Advocatenversammlung in Budapest nemlich dringt in einem woldurchdachten und glücklich abgefaßten Memorandum darauf, daß man bei uns das Geschworenensystem in jedem Criminalprozeß, in dem Verbrechen und einige der schwereren Vergehén verhandelt werden, einführe. Dieses System, obwol zweifellos ein Fortschritt, und nach und nach von allen Ländern jedweder Staatsverfassung (so z. B. sowol in Rußland wie in Frankreich) angenommen, hat jedoch Manches auch gegen sich. Als man dasselbe im Jahre 1873 in Oesterreich einzuführen gedachte, da erhoben sich von sehr beachtenswerther Seite Einwurfe schwerwiegender Natur. Nicht daß man das System als solches angriff; vielmehr gab man die Güte und Zweckmäßigkeit desselben ohne Weiteres zu. Aber über die Opportunität desselben entspann sich ein von beiden Seiten scharf geführter Kampf — und obwol die Partei, die für die Einführung stimmte, die Oberhand gewann, so kann doch nicht in Abrede gestellt werden, daß Glafer selbst, der eigentliche Initiator der Institution, den Geschworenengerichten nach einiger Zeit den Vorwurf machen mußte, daß sie die Institution mißdeuteten, ja sogar mißbrauchten. Bei so bewandten Umständen kann es immerhin noch sehr fraglich werden, ob die Geschworenengerichte bei uns einzuführen auch schon jetzt an der Zeit sei. Diese Art des Judicirens stellt an den Bürgerstand so viele Anforderungen, sie jetzt einen Grad allgemeiner Bildung von derartiger Qualität voraus, wie sie sicherlich nicht in allen Geppanschaften unferes Landes anzutreffen ist. Dieses System ist eben ein zweischneidiges Schwert und die Controlle die bei demselben durch den Cassationshof geübt wird, kann eine nicht genügende sein. Es wird daher wol noch eingehend untersucht werden müssen, ob nicht das Schöffengericht, als welches die Mitte hält zwischen dem alten und dem neuen System, opportener wäre.

Feuilleton.

Eine Nacht.

(Fortsetzung.)

„Erlauben Sie mir vielleicht jetzt in ihr Coupée zu steigen?“ Mein Herr, Sie wissen ich wünsche zu ruhen, und jetzt bin ich dessen mehr bedürftig als vorher! — „Verzeihen Sie, gnädige Frau! ich dachte eben darum, Sie könnten das gewisser besser thun, wenn ich dafür sorgen darf, daß der Conduc-teur nicht wieder 8 Personen zusammenstecke, wie Sie es im Damencoupée stets rüffiren! Uebrigens ist mir Ihr Wunsch Befehl! ich bitte höflichst um Entschuldigung!“ und weg war er. Gott und allen Heiligen sei Dank! seufzte ich erleichtert auf, ging stracks auf den eben vorüberziehenden Conduc-teur zu und bewog ihn mit leisem Händedruck mir ein sogenanntes Coupée I. Classe und das Versprechen:

Nieman bevor d
gesehen le
Gemüth
licher e
möglich
steige.
unvorj
feiner ja
Als ich
wurde,
röthete.
mordan
den S
gelesen
feines
denen ih
feinen
und Reh
Fodeskar
der Wör
durch den
und dem
Gewiß al
mondloze
Frau die
muß zu
die den
noch erre
zerreizen
Conduc-te
laufchte
End
— Dank
so part v
im Gefühl
halb stän
in meiner
lichem B
men von
auch mein
Das Raf

Pa

Reich

Um je

M

XXXX

XXXX

XXXX

XXXX

XXXX

XXXX

XXXX

XXXX

XXXX

XXXX

XXXX

XXXX

XXXX

XXXX

XXXX

XXXX

Niemand zu mir einzulassen, zu geben, und stieg ein, bevor der übrige Strom kam. Ich hatte in den wenigen letzten Augenblicken unerwartet so heftige innere Gemüthsbeugung durchgemacht, daß ich Nichts vernünftiger ersehete als den Moment der Abfahrt, ehe es möglich wäre, daß doch noch Jemand zu mir einsteige. Ich hatte anfangs den Fremden nur für einen unvorsichtigen Abendteller gehalten, und da ich seiner so schnell los ward nicht mehr an ihn gedacht. Als ich durch sein 2-tes Erscheinen wieder belästigt wurde, fühlte ich, daß ich erst vor Entrüstung eröthete.

Wie ein Blitz schoß mir die Tausend Raubmordanzeigen, die täglich alle Blätter füllen durch den Sinn! Ich habe es untrüglichsam mit Entsetzen gelesen wie gerade die elenditen Spitzbuben sich ein feines Aussehen zu geben wußten; alle Todesarten denen ihre auserlesenen Opfer unterlagen, von der feinen Betäubung angefangen bis zum Erdrosseln und Kehlschneiden; der verzweifelte hoffnungslose Todeskampf derselben, das gelungene Entspringen der Mörder. — Alles suchte mir in diesem Momente durch den Sinn als der Fremde noch vor mir stand und dringend — Einlaß in mein Coupée begehrte! Gewiß auch er war ein solcher Elender, der sich die mondlose Nacht zu Nütze machen wollte um eine Frau die allein weit reist, also Geld bei sich haben muß zu ermorden, und zu entweichen! Die Nacht, die den Jaghaften noch ängstlicher, den Erschreckten noch erregter macht, begünstigte die Fantastien meiner gereizten Nerven und so sah ich das Erscheinen des Conducteurs als das meines „Lebensretters“ an, und lauschte nun noch gespannt jenes Rufes „Fertig.“

Endlich, richtig, führen wir — ich war allein! — Dank dem Edlen, der meinen leisen Händedruck so art verstand. Nach und nach beruhigte ich mich im Gefühle meiner Sicherheit, und fühlte mich nach halb stündiger Fahrt schon so heimlich und heimlich in meiner einsamen Kutsche, frei von jedem körperlichem Zwang, frei von den nervenerregenden Stimmen von vorher, und endlich hatte die Müdigkeit auch meine plötzliche Furcht und Angst überwältigt. Das Rasseln und Puffen der Locomotive schien mir

wie ferne Musik, die mich eben in Schlummer einlullen wollte, und ich hatte nur ein Bedauern, daß dies Alles nur kurze 2 Stunden dauern sollte — in 2 Stunden war wieder ein fataler Zugwechsel; wer weiß, wie's dann wieder würde!! Doch jetzt wollte ich mich ganz dem Genusse des Augenblickes hingeben, und schlummerte in voller Gemüthsruhe ein. —

(Fortsetzung folgt.)

Tagesneuigkeiten.

Kurze Nachrichten. Ein englischer Sonderling bot 20,000 fr für die Pariser Armen an, wenn man ihm die Kugel überlasse, die Gambaetta vorlegte. — Graf Göza Zichy begiebt sich Anfang nächsten Jahres auf eine Kunstreise um in den größeren Städten Deutschlands Concerte zum wohltätigen Zwecke zu geben. — Julius Falmen Notar in St. Péter hat Frau und Kind aus Familienursachen ermordet. — Am 24. vorg. Monats hat man in Bosphad ein kurzes weiter nicht schädliches Erdbeben verspürt. — Im Pariser Chatelet-Theater fiel am 29-ten November ein junger Mann während der Vorstellung von der Gallerie her ab, obzwar beträchtlich beschädigt wurde, verlangte er doch das Entrée zurück, da er die Vorstellung nicht zu Ende sehen könne. — Der berühmte Einbrecher Kapitány Jóska hat im Kerker einen Selbstmordversuch begangen. — In der Gemeinde Gaborján im Bihar-Comitate erschloß ein Bauernjunge erst seine treulose Gekörte, die einen andern heiraten wollte, und dann sich selbst. — Im Weichbilde der Hauptstadt wurde am 2-ten dieses der Sorofärer Poetkutscher und sein Begleiter erschossen und 19,000 fl. geraubt. — In Kecskemet fiel ein Knabe der die Thurnuhr aus der unmittelbaren Nähe beschauen wollte hinunter ohne sich beträchtlicher zu beschädigen. — In Paris rettete ein 8-jähriger Knabe sein in den Brunnen gefallenes Schwesterchen durch männliche Geistesgegenwart.

Vergangenen Mittwoch erfreute uns Herr Professor Lasztkay mit einem gehaltvollen Vortrag über II. Rákóczi Ferencz's Jugendzeit. Er schickte eine Skizze sowohl der Geschichte Ungarns als des Stammbaumes derer von Rákóczi voraus und baute im Uebrigen seinen überaus anziehenden Vortrag auf das Werk des größten Historiographen Rákóczi's: Thaly Kálmán. Wir können den verehrten Mitgliedern des Széchenyi-kör kaum einen angenehmeren Abend versprechen, und sind daher der Ueberzeugung, daß die Fortsetzung des Rákóczi-Abendes, die nächsten Mittwoch stattfinden wird, womöglich der zahlreichsten Betheiligung begegnet. Thema wie Art des Vortrages bedarf keiner weiteren Empfehlung.

Felelős szerkesztő: **Kyss Geza.**

Kiadótulajdonos: a tulajdonosok nevében: **Haitsoh Lajos.**

Házeladás.

Az árok-utczai 354-ik számú ház szabad kezéből eladó.

Bővebb felvilágosítással a tulajdonos szolgál. 2-3

HIVATALOS ROVAT.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrét tétetik, hogy sz. kir. Eperjes város virilis képviselői 1883. évre szóló névjegyzékének az 1871. évi XVIII. t. cz. 35. §-a értelmében leendő egybeállítására ezéjjel a városi igazoló-választmány 1882. évi december hó 12-én a városi tanácssteremben d. e. 10 órakor nyilvános ülést tartand.

Erről a városi adófizetők netaláni igényeik érvényesítése végett értesítetnek.

Eperjesen, 1882. évi december hó 6-án.

Urban Antal,
igazoló vál. elnök.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhirrét tétetik, hogy néhai Dr. Tóth Miklós püspök hagyatékából átvett finomabb szobabútorok, tükrök, szőnyegek, esztlárok, könyvtárolók és egyéb ingóságok f. évi december végeig szabad kezéből eladók. Bővebb értesítést nyerhetni az alulírottak ügyvédi irodájában Eperjesen.

Kelt Eperjesen, 1882. évi december 7.

Szmoligovics Szilárd, s. k.,
ügyvéd.

3656. tkszám. 1882.

Hirdetmény.

Az eperjesi kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről közhirrét tétetik, miszerint Kovaliczky Mihály mint néhai Hauptvogel Mária hagyatékának végrendeleti végrehajtója végrehajthatónak Molnár Karolina, Molnár Gusztav, Molnár Frigyes kk. Molnár Béla és Kossuth Irma végrehajthatottak elleni árverési ügyében 1155 frt és jár. behajtása tekintetéből:

1. Elárvereztetik a nevezettek nevében álló Eperjes városi 12. számú telekkönyvben lévő 2916. s 2964. hr. sz. szántóföldek, valamint az Eperjes városi 759. sz. telekkönyvben lévő 2659—2661. hr. számú ingatlanok, mely birtoktestek a most kijelölt sorrendben külön külön elárverezendők lesznek.

2. Kikiáltási árul szolgál a 2916. hr. sz. szántóföldnél 263 frt, a 2964. hr. sz. szántóföldnél 58 frt a 759. sz. telekkönyvbeni ház, kert és szántóföldnél azonban 446 frt o. é.

3. Az árverelni szándékozó köteles az árverést megelőzőleg bánatpénz gyanánt a bírói kiküldött kezéhez a kikiáltási árnak 10%-jét készpénzben vagy óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban letenni.

4. Az árverés a kebelbeli telekkönyvi hivatalban 1883. évi január hó 23-ikának délelőtti 9 órájkor megtartatik.

5. A vételár egyenlő részletekben és pedig 1-ső részlet egy hó, 2-ik két hó, 3-ik három hónappal leütés napjától számítva 6% kamatokkal, az eperjesi kir. adó mint letéti hivatalba lefizetendő, bánatpénz az utolsó részletbe beszámítatik.

6. A feltételek alólírott hatóságnál betekintheők. Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság Eperjesen, 1882. évi november hó 4-én.

Mérey s. k.
h. jegyző

3

Péchy s. k.,
elnök.

Passendste und schönste Weihnachts-Geschenke.

China-Silberwaaren-Fabriks-Niederlage

MORIZ HACKER,

Wien. I. Operngasse Nr. 2.

Reichste Auswahl von China-Silberwaaren mit der Fabriks-Marke-Niederlage.

CONBRAETZ
MORIZ HACKER

Um jede Verwechslung unmöglich zu machen und der Zustellung sicher zu sein, bitten man alle Zuschriften zu richten an

MORIZ HACKER, WIEN. I. OPERNGASSE Nr. 2.

Illustrirte Preis-Courants auf Verlangen gratis und franco

Asztali borok

Daróczy, Magyarádi, Diószegi, Neszmélyi, Budai, Szegszárdi, Vilányi stb.

Secsenyeborok

Riesling, Bakator, Somlói, Szomorodni, Egri, Visontai, Ménési, Kadarka stb.

Asszú-borok

Tokaji, Ruszti, Ménési, Egri, Muscat Lamel stb. stb.

Bordeauxi borok

Médoc, St.-Julien, Margaux, Chat. Larose, Chat. Lafite, Chat. Yquem stb. stb.

Spanyol borok

Shery, Malaga, Madeira, Xeres, Port, Marsala, Rososeo de Pirano, Lacrimas Christi stb. stb.

Francia pezsgők

Veuve Clicquot, L. Roederer, Heidsieck, Jules Mumm, Pommery & Greno, G. Gibert stb.

Különlegességek

Gróf Karátsonyi Guidó, Gróf Károlyi Gyula, Bárány István, Albrecht főherceg, Gőnczy Pál, Az erd. pince-egylet és más jeles termelők pinczéiből.

Külföldi likőrök

Benedictini, Chartreuse, Fockink-féle likőrök, Cherry, Brandy és Cordial, Allasch, Maraschino, Crème de Cacao et Vanille, Anisette, Curacao, Café stb. stb.

Magyar pezsgők

Chateau Petheó, Kincsem, Gladiateur, Nemzeti, Carte blanche, Crémant Rose stb. stb.

Tea, Rum, Cognac, Tea-sütemény, Szerémi szilvaszesz

stb. stb. kaphatók, valódiságérti kezesség mellett

DETSINYI és RÓNAI borkereskedőknél

Budapest, Dorottya-utca 14. sz.

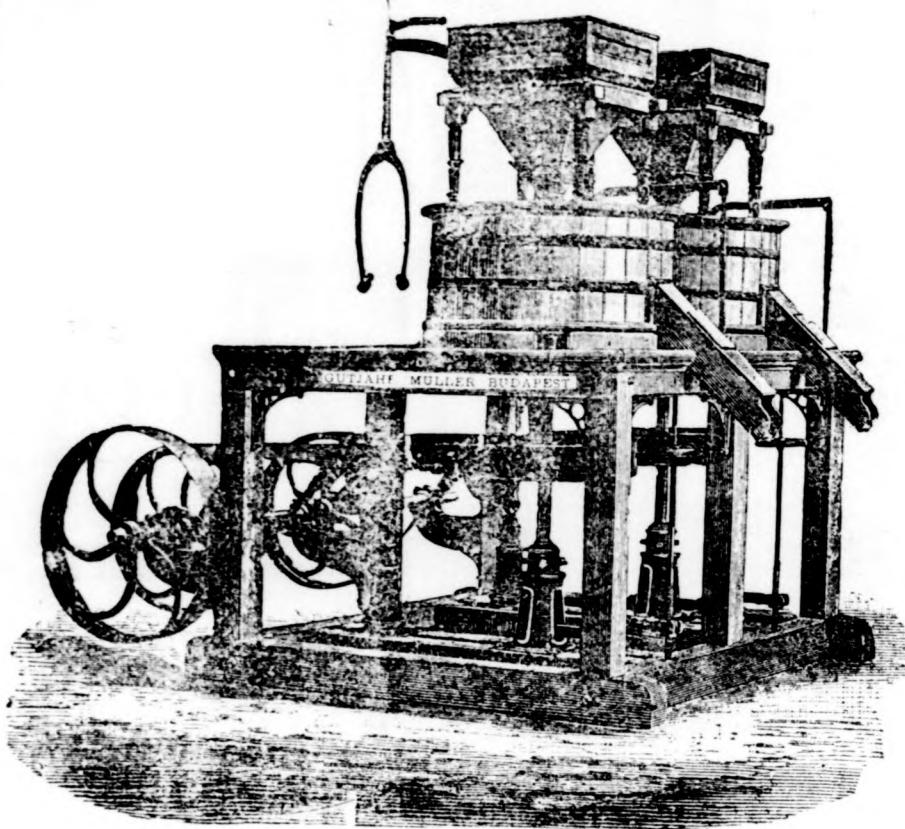
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek

Részletes árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálunk.

GUTJAHR és MÜLLER Budapesten.

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár,
(ezelőtt Broglio J. és Müller.)
a Margithid közelében

ajánlják szolid szerkezetű és javított gyártmányukat mint:

Trieurök gazdasági számára:

Járgány-eséplőgépek,
Szelelőrosták,
Kukuriczamorzsolók,
Szeeskavágók,
Borsajtók. 24-30

Különlegességek malmok számára:

Duplamalmok,
Malom trieurhengerek,
Gabona osztályozó hengerek,
Koptatógépek,
Daraválasztógépek,
Tarárok, Detacherök.

Malomalkatrészek u. m.:

Transmissiók,
Szikkerkek.

Rostalemezek:

Cseplőgéprosták,
Liszthengersziták,
Koptató-lemezek,
Ráspoly-lemezek, stb.

Arjegyzők kívánatra ingyen és bérmentve.

Gyári raktár és képviselőség: Eperjesen: LUCHS EDE urnál.

WUNDER DER INDUSTRIE.

Die Massenverwaltung der falliten „Grosset Anglo-Britischen Silber-Fabrik“ verkauft sämtliche Waaren um 75 Procent unter der Schätzung. Gegen Einsendung des Betrages oder auch gegen Nachnahme von 16 Mark oder 8 fl. 75 kr. ö. W. erhält man ein äusserst gediegenes Speise- u. Dessert-Service aus dem feinsten anglo-britischen Silber (welches früher über 60 fl. kostete), und erhält jeder Besteller eine schriftliche Garantie für das Weissbleiben der Bestecke auf zehn Jahre.

- 6 Tafelmesser mit vorzüglicher Stahlklinge,
- 6 echt anglo-brit. Silbergabeln aus einem St.,
- 6 massive anglo-brit. Silber-Speiselöffel,
- 6 feine anglo-brit. Silber-Kaffeelöffel,
- 1 schwerer anglo-brit. Silber-Suppenschöpfer,
- 1 massiver anglo-brit. Silber-Milchschöpfer,
- 6 vorzügl. anglo-brit. Silber-Messerleger,
- 6 Stück Dessertmesser mit Stahlklinge,
- 6 schwere anglo-brit. Silber-Dessertlöffel,
- 6 schwere anglo-brit. Silber-Dessertgabeln, aus 1 St.,
- 6 feinste eisel Präsentirtassen,
- 1 Theeseiher, feinsten Sorte,
- 1 Salz-, Pfeffer- und Zahnstocher-Behälter,
- 2 effectv. Salon-Tafelleuchter

4-24

60 St.

Als Beweis, dass meine Annonce Auf keinem Schwindel beruht, verpflichte ich mich öffentlich, wenn die Waare nicht convenirt, dieselbe ohne jeden Anstand zurückzunehmen. Wer daher eine gute und solide Waare und keinen Schund für sein Geld bekommen will, der wende sich, so lange der Vorrath dauert vertrauensvoll nur an L. GUTTMANN, Wien, II., Darwingasse Nr. 2. General-Depot der anglo-brit. Silber-Fabrik.

K. k. priv. und 12-mal prämirte Hirschkräuter-Zeltchen und Hirschkräuter-Saft,

wirksamstes Mittel gegen Husten, Hals- und Brustleiden. 1 Paquet 10 kr. — Saft á 60 kr. und 1 fl. Probeflaschen á 20 kr. Einzig allein echt nur von
Frau L. HAIST.

Fabrik: Wien, Mariahilferstrasse 116.

Versandt per Postnachnahme von 2 fl. aufwärts. Depots in allen Apotheken u. Handlungen Oesterreich-Ungarns. Neue Depots werden erreichtet.

5-10

Kaffee — Thee.

direct aus HAMBURG per Post portofrei incl. Verpackung, wie bekannt in reeller feinschmeckender Waare in Säckchen von 5 Kilo unter Nachnahme. 6-12 fl. ö. W.

Rio, fein kräftig	3.45
Santos, ausgiebig kräftig	3.60
Cuba, ff. grün kräftig	4.10
Ceylon, blaugrün, kräftig	5.—
Gold-Java, extrafein, milde	5.20
Portorico, delicat, feinschm.	5.40
Perl-Kaffee, hochfein, grün	5.95
Java, grossb., kräft., delic.	5.95
Menado, braun, superfein	6.35
Java, Ia., hochedel, brillant	7.20
Afr. Perl-Mocca, echt feurig	7.45
Arab, Mocca, echt, edel, feurig	4.20
Besonders beliebte feinschm.	
Stambul-Kaffee-Mischung	4.70
Thee pr. Kilo. Congo ff.	2.30
Souchong, ff.	3.50
Familien-Thee, extraf.	4.—
Tafel-Reis, extraf. pr. 5 Ko.	1.40

Ausführliche Preisliste über Colonialwaaren, Spirituosen u. Delicatessen gratis u. franco: A. B. Ettlinger, Hamburg.

Zur Weihnachts- und Neujahrszeit.

Ich verkaufe Herrn u. Damenuhrketten in Gold gewelgt v. 2—5—7 fl. Sumatradiamantenringe nicht zu unterscheiden von echten 2—5 fl., Ohrgehänge, Braselets, Brochen, Garnituren u. s. w. — von 1—5 fl. alles mit echten Sumatradiamanten eingesetzt. Meine echten afrikanischen Sumatradiamanten haben einen grossartigen Erfolg in der Welt. 5-jährige schriftliche Garantie dass meine Waare nie schwarz wird, und von echten Gold nicht zu unterscheiden ist.

Im Gegentheile zahle ich den 3-fachen Betrag zurück. Versendung franco und Nachnahme. Sumatradiamanten werden eingesetzt.

W. Rosenkranz,

In- und Exportheus, Prag. Weinberge.

Jacob Blum & Alice Klein
aus Eperies empfehlen sich als
Verlobte.

Néhai Vida Pálné, Zsembery Anna hagyatéka-hoz tartozó 816. sz. tjkv. 623. és 624. hrjz. sz. alatti lakóház és 7895¹/₂ □ ölnyi területű kert, szabad kézből eladó, esetleg bérbe vehető.

A további iránt felvilágosításul szolgál

1 NUBER SÁNDOR, főteza 321. sz. a.

A legesinosabb
karácsonyi ajándékok
nagy választékban és felette olcsón
SCHWARZ EDE
boltjában kaphatók.
Ugyanott varrógépek is a legjutányosabb feltételek mellett megszerezhetők.

Bitte nicht zu übersehen!!

Passende zweckmässige und zu jedem Preise beliebige

„WEIHNACHTS und NEUJAHRSGESCHENKE“

bietet einem hochverehrten Publikum, sowohl der Damen-, Herren- als Kinderwelt, mein best assortiertes grosses Waarenlager in reichster Auswahl, und zwar: herrliche Möbelstoffe, Teppiche und Wandteppiche, Bettvorleger, Vorhänge, Juttevorbänge von fl. 4 aufwärts; die neuesten und modernsten Kleiderstoffe von 20 Kr. an gefangen, wie: Cachemire, Cheviotte, Ternos, Flanelle, Seidenwaaren, Sammt, Aufputzstoffe aller Art; Bumburger-, Holländer-, Freiwaldauer-, Creass- und Garnleinwände, Damastgradl, Chiffon von ¹/₄—¹/₂ Breite; Piquet-, Schnürl- und Waschbarchente; ferner Tuch- und Schafwollwaare, Tischzeuge, vorzüglich Zipser Erzeugnisse, Kaffee-Garnituren; prachtvolle Seidentüchel, Kinderkleidchen in allen Genres, Kinderschürzen, Damenconfection mit fertigen Damentoiletten modernster façon.

Kleiderstoffreste mit 50% unter dem Fabrikspreise!

Mein Möbelbazar bietet wieder ausser allen in die Möbelbranche einschlagenden Artikeln auch ein reichhaltiges Sortiment der allerneuesten, feinsten und geschmackvollsten Einrichtungen für Salon-, Speise-, Schlafzimmer, Arbeitskabinette, Seiden-, Bourrette-, Sammt- und Crep-Garnituren, Damenschreib- und Nähtische, Handtuchhalter, Öldruckbilder; Eisenmöbel in allen Gattungen; Nähmaschinen verschiedenster Construction von Weebler, Wilson, Howe in Abzahlungen von nur einem Gulden per Woche.

Alle diese hier aufgezählten Artikel werden bei coulanter, reeller Bedienung zu den billigsten Preisen abgegeben.

Die Herrenwelt erlaube ich mir noch insbesondere darauf aufmerksam zu machen, dass ich auch einen vorzüglichen Zuschneider acquirirt habe und daher in der Lage bin, fertige Herrenanzüge nach neuester Façon und in elegantester Ausstattung von fl. 15 aufwärts zu liefern.

Muster auf Verlangen franco und gratis!

Um zahlreichen Zuspruch erbeugt bittend, zeichnet

hochachtungsvoll

FRANZ BÖHM.

Scharf F. János gyorssajtónyomása Kassán.